23.5.2025

Eduskunnan talousvaliokunta

Talousvaliokunnan kuulemistilaisuus 27.5.2025

HE 45/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta

Fingrid Oyj (jäljempänä Fingrid) kiittää mahdollisuudesta lausua sähkömarkkinalain muuttamisesta. Tuemme hallituksen esitystä ja näemme sen edistävän siirtoverkkojen tehokasta kehittämistä ja hyödyntämistä, joilla mahdollistetaan energiamurroksen toteutuminen kustannustehokkaalla tavalla. Lakiesitys antaa sekä verkon käyttäjille että verkkoyhtiöille uusia toimintavapauksia, joilla voidaan nopeuttaa asiakashankkeiden verkkoon liittämistä ja parantaa sähköverkkojen mahdollisuuksia teollisten investointien palvelemiseksi Suomessa.

Pidämme perusteltuna 400 kV jännitetason verkon omistamisen ja operoinnin mahdollistamista jakeluverkonhaltijoille sekä kehittämisvastuun paikallista ja alueellista tarvetta palvelevista suurjänniteverkoista rajautumista kantaverkon kehittämisen ulkopuolelle. Näin Fingrid voi kantaverkonhaltijana keskittyä koko valtakuntaa palvelevan siirtoverkon ja rajasiirtoyhteyksien kehittämiseen, joihin kohdistuu merkittävästi investointipaineita energiamurroksen myötä. Jakeluverkonhaltijoilla on puolestaan parempi näkevyys paikallisiin tarpeisiin. Lisäksi lakimuutoksen myötä jakeluverkonhaltijat voivat optimoida verkkonsa kehittämistä tehokkaammin kokonaisuutena, mikä johtaa yhteiskunnallisesti kustannustehokkaampiin ratkaisuihin.

Tuemme vahvasti lakiin ja sen perusteluihin tehtyjä selvennyksiä, joiden mukaisesti liittymän teho ei saa ylittää Suomen sähköjärjestelmän suurinta sallittua askelmaista tehonmuutosta, jonka sähköjärjestelmä kestää käyttövarmuutta vaarantamatta. Ilman tällaista rajausta verkkoon voitaisiin kytkeä ylisuuria tuotanto- ja kulutusyksiköitä, joiden hallinnasta aiheutuisi kohtuuttomia kustannuksia muille verkonkäyttäjille. Liittymän teho ei voi olla puhtaasti liittyjän valittavissa, vaan sen suurin mahdollinen arvo määräytyy Suomen ja koko pohjoismaisen sähköjärjestelmän kestokyvystä. Yksittäinen verkonkäyttäjä ei voi esimerkiksi edellyttää saavansa käyttöönsä suurta osaa maiden välisistä rajasiirtokapasiteetista tai pohjoismaisia reservejä kasvatettavan hänen tarpeitaan varten. Käyttövarmuuden hallintaan liittyvistä periaatteista pitää myös pystyä sopimaan pohjoismaisten kantaverkkoyhtiöiden kesken ilman, että kansalliset lait tätä rajoittavat. Enimmäistehorajat tulee lakiesityksen mukaisesti vahvistaa Energiaviraston etukäteisvalvonnalla, Energiaviraston esittämä jälkikäteinen hyväksyntä tapauskohtaisen tarkastelun perusteella toisi huomattavaa epävarmuutta asiakkaille ja verkkoyhtiöille, ja olisi käytännössä mahdoton toteuttaa liittyjiä kohtaan ennakoivalla, selkeällä, tasapuolisella ja läpinäkyvällä tavalla.

Fingrid Oyj

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 1072894-3, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Pyydämme talousvaliokuntaa kiinnittämään erityistä huomiota mietinnössään lakiesityksen seuraaviin kohtiin:

Joustavat liittymissopimukset

Kannatamme joustavien liittymissopimuksien mahdollistamista sekä väliaikaisina ratkaisuina nopeamman verkkoon liittämisen mahdollistamiseksi että pysyvinä ratkaisuina. Joustavia liittymissopimuksia koskevan säädännön tulisi mahdollistaa niiden hyödyntäminen eri tarpeissa ja nähdäksemme tässä on onnistuttu tilapäisten joustavien liittymissopimusten osalta. Asiantuntija-arviomme mukaan pysyvä joustava liittymissopimus olisi monin paikoin kokonaistaloudellisesti tehokkaampi ratkaisu kuin verkon kehittäminen, mutta näemme, että lakiesitys rajaa pysyvien joustavien liittymissopimusten hyödyntämistä marginaaliseksi ratkaisuksi, koska esitetty malli sisältää edelleen merkittäviä riskejä niin asiakkaan kuin verkkoyhtiön kannalta.

Erillislinjat

Pidämme hyvänä, että tuotannon ja energiavarastojen liittäminen sähköverkkoon halutaan mahdollistaa useilla eri keinoilla, eli jakeluverkonhaltijoiden verkkojen sekä liittymisverkkojen ja liittymisjohtojen kautta. Kannatamme, että sähkönkäyttökohteita, kuten vetylaitoksia, voisi liittää jatkossa myös sähkön tuotannon yhteyteen erillislinjoilla. Erillislinjojen käyttö tulisi kuitenkin rajata vain tapauksiin, joissa se on tarkoituksenmukaista ja siten, ettei rinnakkaisia verkkoja muodostuisi turhaan.

Kantaverkon kehittämissuunnitelma

Ehdotetusta kantaverkon kehittämissuunnitelman hyväksyntämenettelystä tulisi luopua, ja korvata se Energiaviraston jälkikäteisellä valvonnalla ns. riidanratkaisumenettelyssä, jossa verkonkäyttäjä valituskäsittelyn kautta saisi oman näkemyksensä käsittelyyn. Tämä menettely olisi resurssien käytön osalta tehokkaampaa kuin suunnitelman hyväksymisprosessi.

Fingridin näkemyksen mukaan Energiaviraston hyväksymisprosessi ja siihen tarvittava lisäresurssi ei tuo lisäarvoa verkonkäyttäjille lakiehdotuksessa esitetyssä muodossa etenkin, kun on jo olemassa EU-tason hyväksymisprosessi. Lisäksi tulee huomioida, että kehittämissuunnitelma on nimensäkin mukaisesti suunnitelma, jota päivitetään määrävälein. Kehittämissuunnitelma päivittyy jatkuvasti asiakastarpeiden muuttuessa ja konkretisoituessa.

Verkon riittävyyshaasteiden ratkaisemiseksi tulee kehittää uusia toimintamalleja

Lopuksi kiitämme mahdollisuudesta antaa näkemyksemme hallituksen esityksestä ja haluamme edelleen korostaa akuuttia tarvetta luoda uusia toimintamalleja, joilla verkon riittävyyshaasteita voidaan ratkaista.

1) Sijoittumissignaalit liittymismaksuissa ja siirtomaksuissa tai muut ohjauskeinot tulisi mahdollistaa, jotta voidaan edesauttaa Suomen säilymistä yhtenä sähkökaupan tarjousalueena.

Fingrid Oyj

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 1072894-3, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

23.5.2025

2) Yhteiskunnallisesti tärkeimpiä sähkön kulutus- ja tuotantoinvestointeja tulisi voida priorisoida verkkoliitynnöissä ja verkon kehittämisessä.

3) Verkkoyhtiön tulisi voida varata osa liityntäkapasiteetista esimerkiksi sähkön vähittäiskuluttajille sekä nykyisen teollisuuden sähköistymiselle.

4) Joustavan kantaverkkopalvelun toimintamalli tulisi mahdollistaa, jotta myös nykyisten verkon käyttäjien joustoja voitaisiin hyödyntää tehokkaammin.

5) Liittyjille ja verkon käyttäjille tulisi voida asettaa kohdennettuja vaatimuksia, jotta voitaisiin nopeuttaa liityntöjen toteutumista sekä edistää käyttövarmuutta, tehokkuutta ja aiheuttamisperiaatteen toteutumista ja luoda sijoittumiskannusteita.

6) Verkkoyhtiöiden investointikyky tulisi mahdollistaa korjaamalla kohtuullisen tuoton valvontamallia ja siirtomaksujen korotuskattoa.

Ystävällisin terveisin,

Fingrid Oyj

Jussi Jyrinsalo

Johtaja, Asiakkaat ja kantaverkkosuunnittelu

Fingrid Oyj

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 1072894-3, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi